

MEDICINOS ISTORIJA IR RAIDA

Universitetinių studijų tradicijos Kauno medicinos universitete

Raimonda Brunevičiūtė, Julija Braždžionytė¹

Kauno medicinos universiteto Kalbų ir edukacijos katedra, ¹Kauno medicinos universitetas

Raktažodžiai: universitetinės studijos, studijų organizavimas, bendrasis ugdymas.

Santrauka. Šiame straipsnyje keliamas tikslas – išryškinti šiandienai aktualias universiteto idėjos tradicijos dimensijas: universiteto autonomiją, laisvos ir kūrybingos asmenybės ugdymą, priklausymą vieningai studijų erdvei ir apžvelgti Kauno medicinos universiteto patirtį plėtojant universitetinių studijų tradicijas. Tyrimo objektas – universitetinės studijos. Tyrimo metodai – literatūros ir dokumentų analizė. Aptariant universiteto autonomiją, liberaliųjų studijų svarbą bei Europos aukštojo mokslo erdvės įtaką, apibendrinama istoriškai susiklosčiusi Lietuvos universitetinių studijų tradicija. Taip pat apžvelgiami Kauno medicinos universitete vyraujantys universitetinių studijų plėtrą lemiantys veiksniai: studijų organizavimas ir liberaliųjų studijų, realizuojamų bendrojo universitetinio lavinimo dalykais, įsitraukimas į šiuolaikinį universitetinių studijų turinį. Apibendrinus atliktos analizės rezultatus, galima teigti, kad Kauno medicinos universiteto studijų programų turinys ir organizavimas, vykdomos reformos plėtoja universitetinio Europos aukštojo mokslo tradicijų tęstinumą, išryškina universiteto idėją, realizuoja šiuolaikines pasaulines tendencijas atspindinčias universitetines studijas.

Įvadas

Akademinei bendruomenei ypač reikšmingas Lietuvos švietimo sistemos istorijos, skaičiuojančios jau septintą šimtmetį, tęstinumas. Šiandieninės Lietuvos aukštasis mokslas, aktyviai įsitraukdamas į XXI amžiaus aukštojo mokslo pasaulinius procesus, yra tos niekada nenutrūkusios istorijos dalis, daugybe gijų susijusi ir su tūkstantmetės Lietuvos aukštojo mokslo raida. Aukštojo mokslo ištakos Lietuvoje siekia XVI amžiaus vidurį, kai Vilniuje jėzuitų įsteigta kolegija 1579 m. tampa aukštąja mokykla – Academia et Universitas Vilmensis. Tęsiant tradicijas ir istorinio tęstinumo paieškas šiandien mums svarbios ir materialiosios to laikmečio relikvijos, ypač reikšminga yra per šimtmečius mus pasiekusi universiteto idėjos tradicija. Kauno medicinos universiteto pradžia – Vytauto Didžiojo universitete, įkurtame po 1918 m. vasario 16 d. pasirašyto akto, paskelbusio Lietuvos valstybės atkūrimą, ir, kaip teigia E. Gudavičius, tapusiu ir „likusiu svarbiausia Lietuvos istorijos gaire, įkūnijusia lietuvių tautos, jau moderniosios nacijos pavidalu, sugrįžimą į pasaulio istoriją, savo vietos tarp pasaulio tautų išsikvojimą“ paskelbimo, todėl mes pagrįstai galime save laikyti Vytauto Didžiojo universiteto išsaugotos ir išpuoselėtos šimtmečius Lietuvoje gyvavusios univer-

siteto idėjos paveldėtojais ir tęsėjais.

Šiame straipsnyje keliamas tikslas – išryškinti šiandienai aktualias universiteto idėjos tradicijos dimensijas: universiteto autonomiją, laisvos ir kūrybingos asmenybės ugdymą, priklausymą vieningai studijų erdvei ir apžvelgti Kauno medicinos universiteto patirtį plėtojant universitetinių studijų tradicijas. Tyrimo objektas – universitetinės studijos. Tyrimo metodai – literatūros ir dokumentų analizė.

Universiteto idėjos tradicija Lietuvoje

Universiteto autonomijos idėja realizuojama universiteto kaip aukštojo mokslo institucijos idėja. Simboliška, kad institucinis Lietuvos aukštojo mokslo sistemos atsiradimas taip artimai susijęs su Lietuvos valstybės atgimimu 1918 m.: šias dvi datas, skiriamas beveik 440 metų, sieja nuolatinio atsinaujinimo laikotarpis – pavasaris. 1579 m. balandžio 1 d. Lenkijos ir Lietuvos karalius Steponas Batoras pasirašė privilegiją, kurioje apibrėžiamos svarbiausios Lietuvos pirmosios aukštosios mokyklos teisės ir laisvės, prilyginančios šį universitetą visiems tuometiniams Europos universitetams ir įtvirtinančios universitetinio aukštojo mokslo pradžią Lietuvoje:

„Šiuo mūsų raštu skelbiame visiems ir kiekvienam,

kuriems tatai žinotina: visų šalių tautos pripažįsta, kad [...] pareiga [...] valstybę [...] aprūpini, ištobulinti ir apšviesti [...] gerųjų mokslų studijomis [...]. Todėl ir mes patys, norėdami prie šių puikiųjų [...] pastangų prisidėti [...] nutarėme šiai [...] mokyklai [...] duoti leisti ir suteikti [...] akademijos bei universiteto teisę, privilegiją ir galią. Norėdami, kad šis [...] universitetas vaisingai ir maloniai naudotųsi visomis privilegijomis, imunitetais ir laisvėmis [...], kad šiuose visuose moksluose [...] galėtų būti teikiami (laipsniai) ir paaukštinimai bakalaurai, magistrai bei daktarai ir kad jie galėtų naudotis tomis pačiomis teisėmis bei prerogatyvomis, kuriomis (džiaugiasi) gavusieji mokslinius laipsnius kituose... universitetuose [...]. Taigi visa tai skelbiame visiems [...], kad jie minėtam [...] universitetui... duotas bei dovanotas privilegijas, imunitetus, laisves, teisę, galią ir autoritetą saugotų nepažeistus, pilnai ir be iškraipymų ir pasirūpintų, kad (tatai) vykdytų visi kiti, kuriems (tatai) žinotina. [...] Duota Vilniuje tūkstantis penki šimtai septyniasdešimt devintųjų metų balandžio mėnesio pirmąją dieną.“ (1).

Šis dokumentas vertintinas ir kaip valstybės įsipareigojimas aukštojo mokslo institucijai ginti jos teisę ir pareigą šviesti bei ugdyti jaunąją kartą. Šis valstybės įsipareigojimas nedelsiant buvo realizuotas pasirašius 1918 m. vasario 16-osios aktą. Pirmasis nepriklausomos Lietuvos Ministrų kabinetas kartu su J. Basanavičiaus vadovaujama Lietuvos mokslo draugija jau 1918 m. lapkričio mėn. sudarė Specialiąją universiteto komisiją, kuri rūpinosi aukštosios mokyklos kūrimo reikalais, o 1918 m. gruodžio 5 d. Lietuvos valstybės taryba priėmė Vilniaus universiteto statutą, kuriame suteikė universitetui autonomiją „savo vidaus gyvenimą ir savo vidaus reikalus“ (2) tvarkyti savarankiškai: universiteto personalą sutvirtėjusiame universitete turėjo rinkti fakultetų tarybos ir patvirtinti universiteto Senatas; rektorių, Senatą ir fakultetų dekanus trejų metų laikotarpiui rinkti atitinkamai universiteto ir fakultetų tarybos; mokymo planus tvirtinti fakultetų tarybos. Susiklosčius nepalankioms istorinėms aplinkybėms, šis pirmasis Lietuvos valstybės siekis atkurti aukštojo mokslo sistemą nebuvo įgyvendintas, tačiau savarankiškos Lietuvos valstybės aukštojo mokslo institucijos – universiteto kūrimo idėjos neatsisakyta. Ši idėja atgimė Kaune 1920 m. sausio 27 d. įsteigus Aukštuosius kursus, tapusius 1922 m. vasario 16 d. Ministrų kabineto, kuris vadovavosi „Vilniaus universiteto įsteigimo įstatymu ir turėdamas omenyje Steigiamajame Seime svarstomąjį universiteto statuto projektą“ (2), nutarimu atidaryto Lietuvos universiteto, vėliau Vytauto Didžiojo universiteto, pagrindu.

Vytauto Didžiojo universiteto rektorius S. Šalkauskis savo inauguracinėje kalboje 1939 m. šią idėją vienareikšmiškai susiejo su autonomiškumu, teigdamas, kad, mokslas nepriklauso jokiems išoriniams veiksniams, ir universiteto autonomijos esmė priklauso ir nuo to, kiek jis leidžia skleisti savo padalinių autonomijai:

„[...] universitetas [...] ne aklos drausmės, bet kompetentingo vadovavimo, ne šaltos subordinacijos, bet abipusės pagarbos bendruomenė [...] autonomingų fakultetų federacija [...] autonomingas ir federacinis universiteto pobūdis kyla iš paties mokslo prigimties [...] universiteto koncepcija gali būti suimta į šitokią apybraižą: universitetas yra visuotina, autonominga ir federacinė mokslo bei mokslinimo įstaiga, suorganizuota akademinės bendruomenės pagrindais.“ (3).

Jau pati universiteto samprata reiškiasi universaliu laisvos ir kūrybingos asmenybės *liberaliuoju ugdymu*. 1579 m. spalio 30 d. Vilniaus universiteto steigimą patvirtinančioje popiežiaus Grigaliaus XIII bulėje įteisinta renesansinio universiteto penkių fakultetų struktūra: žemesnysis visiems privalomas laisvųjų menų fakultetas ir aukštesnieji profesiniai: teisės, medicinos, filosofijos bei teologijos fakultetai nubrėžė viso Lietuvos aukštojo mokslo misiją – teikti įvairiapusį to laikotarpio mokslinį lygį atitinkantį išsilavinimą, ugdyti išsilavinusį žmogų išsilavinusiai visuomenei:

„[...] įvedame [...] būtinų laisvųjų menų bei filosofijos aukštąjį mokslą ir įkuriame aukštojo mokslo universitetą [...] tegul jis tenai per visus laikus amžinai gyvuoja [...] dėl šio universiteto mokslinės tvarkos pobūdžio“ (1).

Išsilavinusios visuomenės ugdymo poreikis, paskelbus 1918 m. vasario 16-osios aktą, tapo valstybės prioritetine sritimi. Mažiau nei per du dešimtmečius buvo priimti net trys vis didesnius kokybinius švietimo reikalavimus įtvirtinantys įstatymai (1919; 1925; 1936), sudarę plačias išsilavinusios visuomenės ugdymo prielaidas. Šiuose įstatymuose svarbi vieta tenka aukštajam mokslui. 1936 m. nubrėžtas aiškus jaunosios kartos ugdymo tikslas – „[...] ugdyti jaunimo dvasios ir kūno pajėgas, mokyti jį Lietuvą mylėti, branginti, jai aukotis ir paruošti aukštajam mokslui eiti [...]“ (4).

Aptardamas universiteto esmę ir misiją, Vytauto Didžiojo universiteto rektorius S. Šalkauskis savo inauguracinėje kalboje akcentavo universitetinio išsilavinimo visapusiškumą:

„[...] universitetas žmogaus sieloje atskleidžia universalinių perspektyvų, objektyvinę tiesos dvasią ir didžiadvasiškos teisybės suvokimą. [...] tiesos ir

teisybės objektyviniai principai yra esminis vidaus reikalas. Todėl tokių asmenybių formavimas ir paruošimas mokslo uždaviniais yra universiteto gyvybinis klausimas. Mokslinis išsilavinimas yra neprarandama tikro inteligento savybė, atitinkanti dvasinę paties universiteto struktūrą. Būtent šitas išsilavinimas tam tikra prasme yra universalus, arba visuotinis, nes jis savo metodingu, kritiškumu ir sistemingu galioja visam intelektualiniam gyvenimui.“ (3).

Universiteto studijų principai suteikia galimybę kritiškai vertinti ir tikrinti skelbiamas tiesas, įsitraukti į mokslinės minties gyvenimą, savarankiškai studijuoti, pamažu pasiekiant tą išsilavinimo pakopą, kuri atveria aukščiausią intelektualinės kultūros laipsnį. Šiandienos Lietuvos universitetų studijų organizavimas, teikiamų kvalifikacinių ir mokslo laipsnių sistema, pasirenkamų studijų gausa ir savarankiško darbo plėtojimas tęsia liberalaus universalios ir kūrybingos asmenybės ugdymo tradiciją.

Europos aukštojo mokslo erdvė visada buvo atvira visiems, siekiantiems išsilavinimo iš visų Europos valstybių. Lietuvos gyventojai ypač aktyviai naudojo šią erdvę. M. Biržiškos duomenimis, XV amžiuje Europos universitetuose mokėsi apie 204 lietuviai (5). Teisę mokytis užsienyje įtvirtino pagrindinis Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės įstatymas – Lietuvos Statutas:

„[...] kiekvienas žmogus riteris ir visokio luomo žmogus turi teisę ir galią išvažiuoti ir išvykti iš mūsų Didžiosios Kunigaikštystės žemių siekti mokslo, rašto tobulinimosi [...]“ (1).

Europos universitetuose studijavę žmonės, tokie kaip pedagogas Abraomas Kulvietis, rašytojas Mykolas Lietuvis, diplomatas Mikalojus Kristupas Radvila Našlaitėlis ir daugelis kitų, grįžę į tėvynę, tapdavo valstybės ir visuomenės veikėjais, skleisdami užsienyje įgytas žinias, formuodami išsilavinusių žmonių sluoksnį visuomenėje (5).

Ypač didelis užsienyje mokslus baigusių žmonių indėlis atkuriant Lietuvos aukštąjį mokslą po 1918 m. vasario 16-osios. Lietuvos (Vytauto Didžiojo) universitetą kūrė, jame dėstė įvairių Europos universitetų auklėtiniai. Pakanka prisiminti vien Medicinos fakulteto profesorius: Tartu universiteto auklėtinį oftalmologą dr. P. Avižonį, Kijevo universiteto absolventą bakteriologą ir higienistą A. Jurgeliūną, Maskvos universiteto auklėtinį farmacijos magistrą P. Raudonikį, Krokuvos universiteto auklėtinį, pirmąjį Akušerijos ir ginekologijos katedros vedėją gydytoją Praną Mažylį, Vaikų ligų katedros vedėją, Berno universiteto auklėtinę gydytoją Vandą Tumėnienę ir daugelį kitų. Lietuvos valstybė kvietėsi lietuvių specialistus, dir-

busius tuose universitetuose, juos vertino, skatino dirbti Lietuvoje (6). Jauna valstybė rado galimybių finansiškai remti Lietuvos piliečių studijas užsienyje. 1919 m. birželio 1 d. Vyriausybė paskyrė 20 stipendijų studijoms užsienyje, o tą pačių metų rugpjūčio 22 d. buvo priimtos „Taisyklės skirti stipendijoms aukštąjį mokslą einantiems“ (2).

Šiandien tęsiant akademinio mobilumo tradicijas, Lietuvos piliečiams atvira ne tik Europos, bet viso pasaulio aukštojo mokslo erdvė, o Lietuvos universitetų programos populiarios tarp viso pasaulio piliečių. Šią tradiciją aktyviai puoselėja ir Kauno medicinos universitetas.

Istoriškai susiklosčiusios Lietuvos aukštojo mokslo tradicijos šiandienos universitetams sudarė prielaidas plėtoti šiuolaikiniais veiksniais grindžiamas universitetines studijas.

Universitetinių studijų plėtra Kauno medicinos universitete

2005 m. Kauno medicinos universitetas (toliau – KMU) pažymėjo savarankiškos aukštosios mokyklos 55 metų jubiliejų. Su Lietuvos aukštojo mokslo istorija KMU sieja dar dvi jubiliejinės datos – 2005 m. sukako 85 metai, kai Kaune Aukštųjų kursų, vėliau tapusių Lietuvos (Vytauto Didžiojo) universitetu, sudėtyje pradėtos medicinos studijos. Pirmąją dešimtį medikų laidą Lietuvos universitetas išleido 1925 m. – tad galima paminėti ir šios datos 80-metį. Visos šios jubiliejinės datos yra ir šiandieninio KMU istorijos datos, atspindinčios universitetinių medicinos studijų raidą Kaune (6).

Vertinant iš istorinės tradicijos perspektyvos, galima išskirti šių studijų plėtrą sąlygojančius veiksnus.

Instituciniu aspektu savarankišką istoriją šiaandieninis KMU pradėjo kaip Kauno medicinos institutas (1950–1989). Įgyvendinant siekį išlaikyti europietiškąjį universitetinį medicinos studijų modelį, institutas pavadintas Kauno medicinos akademija (1989–1998), o 1998 m. aukštoji mokykla tapo Kauno medicinos universitetu. Šis laikotarpis apima universiteto virsmą iš profesinės aukštosios mokyklos, pereinant nuo tradicinės sampratos profesinio rengimo, akcentuojančio profesinį elitiškumą ir liberaliojo ugdymo atribojimą, į šiuolaikinę sampratą, išryškinančią universitetinį išsilavinimą, akcentuojantį išsamias pasirinktos mokslo srities ar krypties žinias bei pakankamą kompetenciją asmenybės ir socialinių santykių srityse (7).

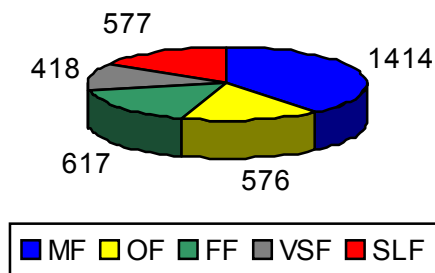
Pagrindinė virsmo proceso veiksmų grupė – studijų organizavimo pokyčiai. 1999 m. universiteto Senatas patvirtino „Kauno medicinos universiteto studijų at-

naujinimo 1999–2005 mokslo metais programą“, kurios tikslas – siekti aukščiausios kokybės sveikatos studijų, orientuotų į visuomenės poreikius, suteikiant absolventams visavertį išsilavinimą, atnaujinant studijų programas, tobulinant studijų aplinką bei vertinant pažangą (8). 2001 m. pradėtas vykdyti antrasis šios reformos etapas visiškai užbaigtas: 2005 m. KMU studijos vykdomos penkiuose fakultetuose: medicinos, farmacijos, odontologijos, slaugos ir visuomenės sveikatos. Suformuota Europos Sąjungos Bolonijos pro-

cesą atitinkanti trijų pakopų studijų struktūra ir vykdomos nuoseklios pirmosios pakopos – bakalauro, antrosios pakopos – magistro bei vientisųjų studijų, integruojančių pirmąją ir antrąją pakopą, ir doktorantūros studijų programos. Per penkerius metus programų skaičius išaugo iki 16, iš jų: 7 – pagrindinių studijų, 5 – antrosios pakopos, 3 – vientisųjų studijų, 1 – specialiųjų profesinių studijų programa (1 lentelė). Universiteto absolventams suteikiami bakalauro ir magistro kvalifikaciniai laipsniai. Nuolat daugėja studentų:

1 lentelė. Kauno medicinos universitete vykdomos studijų programos

Fakultetas	Studijų kryptis	Studijų programa	Studijų pakopa	Studijų apimtis, trukmė, forma
Medicinos	Medicina	Medicina	Vientisosios studijos	240 kreditų 6 metai, D
Farmacijos	Farmacija	Farmacija	Vientisosios studijos	200 kreditų 5 metai, D
Odontologijos	Odontologija	Odontologija	Vientisosios studijos	200 kreditų 5 metai, D
Odontologijos	Odontologija	Burnos higiena	Pagrindinės studijos	160 kreditų 4 metai
Slaugos	Slauga	Slauga	Pagrindinės studijos	160 kreditų 4 metai, D 4 metai, N
Slaugos	Slauga	Socialinis darbas medicinoje	Pagrindinės studijos	160 kreditų 4 metai, D
Slaugos	Slauga	Klinikinė slauga	Magistrantūra	80 kreditų 2 metai, D
Slaugos	Reabilitacija	Kineziterapija	Pagrindinės studijos	160 kreditų 4 metai, D
Slaugos	Reabilitacija	Ergoterapija	Pagrindinės studijos	160 kreditų 4 metai, D
Slaugos	Reabilitacija	Kineziterapija	Magistrantūra	80 kreditų 2 metai, D
Slaugos	Reabilitacija	Ergoterapija	Magistrantūra	80 kreditų 2 metai, D
Slaugos	Reabilitacija	Ergoterapija	Specialiosios profesinės studijos	60 kreditų 1,5 metų, D
Visuomenės sveikatos	Visuomenės sveikata	Visuomenės sveikata	Pagrindinės studijos	160 kreditų 4 metai, D
Visuomenės sveikatos	Visuomenės sveikata	Visuomenės sveikata, specializacija – burnos higiena	Pagrindinės studijos	160 kreditų 4 metai, D
Visuomenės sveikatos	Visuomenės sveikata	Visuomenės sveikata	Magistrantūra	80 kreditų 2 metai, D
Visuomenės sveikatos	Visuomenės sveikata	Visuomenės sveikatos vadyba	Magistrantūra	80 kreditų 2 metai, D 3 metai, N

1 pav. Kauno medicinos universiteto studentų skaičius fakultetuose 2005 m. gruodžio 31 d.

MF – Medicinos fak., OF – Odontologijos fak., FF – Farmacijos fak., VSF – Visuomenės sveikatos fak., SLF – Slaugos fak.

2005 m. gruodžio 31 d. KMU fakultetuose studijavo 3602 studentai (1 pav.) (9).

Pradėtos vykdyti nuotolinės studijos. 2005 m. KMU Nuotolinių studijų centras dalyvavo administruojant ir teikiant tris nuotolinių studijų kursus: Šeimos medicinos klinikos parengtą kursą „Akių ligos“ (72 val.); Infekcinių ligų klinikos parengtą kursą „Infekcinės ligos“ (72 val.); Aplinkos ir darbo medicinos katedros parengtą kursą „Darbuotojų sveikatos sauga“ (72 val.) (9).

Nuo 2002 m. KMU pradėta kurti vidinė studijų kokybės vertinimo sistema. Nuo 2003 metų studijų kokybė vertinama kasmet visuose universiteto fakultetuose. Studijų kokybės vertinimą planuoja ir rengia Studijų kokybės vertinimo komisija. 2003 m. buvo vertinta 10 studijų dalykų kokybė, 2004 metais – 20 studijų disciplinų, o 2005 metais – 25 studijų discip-

linų kokybė. 2003 m. išplatinta 811 anketų, 2004 metais – 1881 anketa, 2005 metais – 2037 anketos. Studijų kokybės vertinimas nuo 2005 m. pradėtas vykdyti rudens ir pavasario semestrų metu – taip užtikrinamas nuolatinis studijų kokybės stebėjimas. 2004–2005 m. m. KMU įvykdyta žinių vertinimo reforma – įdiegta kaupiamąjo balo vertinimo sistema (9).

Nuo 2000 m. KMU sėkmingai dalyvauja Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacijos (LAMA) organizuojamame bendrajame priėmimo. Kauno medicinos universiteto programos populiarios tarp geriausių Lietuvos abiturientų, tai matyti iš 2002–2005 m. konkursų į KMU palyginimo (2 lentelė); kasmet didėja stojančiųjų skaičius (2 pav.), gerėja konkursiniai balai (3 lentelė) (9).

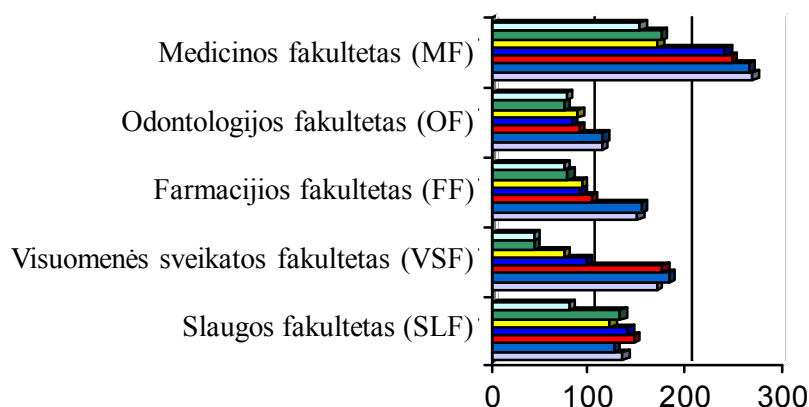
Šie veiksniai atspindi KMU, kaip universitetinės institucijos, pobūdį ir sėkmingą iškeltų uždavinių realizavimą.

Nuolatinis naujos informacijos srautas bei sparti biomedicinos mokslų plėtra pareikalavo peržiūrėti ir sveikatos studijų turinį. Kita profesinės aukštosios mokyklos virsmo universitetine aukštąja mokykla procese veiksmų grupė: *liberaliųjų studijų*, realizuojamų bendrojo universitetinio lavinimo disciplinomis, įtraukimas į studijų turinį. Bendrojo ugdymo aukštojoje mokykloje edukacinė paskirtis – ugdyti vienos mokslo srities pažinimu neribojamą, plačiai profesinę veiką suvokiantį, visomis aukščiausiomis žmogiškosiomis savybėmis pasižymintį profesionalą. Bendrasis ugdymas orientuojasi į tris kryptis: pažinimo (mąstymo) galių, asmenybės galių ir profesijos galimybių plėtrą (10).

1997–1998 m. bendrojo humanitarinio ir socialinio lavinimo disciplinų apimtys KMU programų struk-

2 lentelė. 2002–2005 m. konkursų į KMU palyginimas

Programa	2002 m. konkursai	2003 m. pirmuoju pageidavimu / visais pageidavimais	2004 m. pirmuoju pageidavimu / visais pageidavimais	2005 m. pirmuoju pageidavimu / visais pageidavimais
Medicina	3,73	1,14/4,49	1,24/4,53	1,36/4,75
Farmacija	9,14	2,76/10,84	3,43/11,51	2,49/9,99
Odontologija	5,85	1,7/6,71	1,89/7,89	2,23/9,58
Burnos higiena	6,15	0,35/12,45	0,25/17,0	1,05/19,00
Visuomenės sveikata	11,63	0,5/17,2	0,95/18,78	0,83/17,10
Ergoterapija	17,27	0,8/32	0,33/35,93	0,57/37,00
Kineziterapija	28	5,27/55,6	4,47/56,40	4,20/56,33
Slauga (V)	13,75	0,95/19,8	0,33/13,03	0,46/11,43
Slauga (K)	1,95	0,55/2,1	1,30/2,40	0,50/1,71
Slauga (N)	Priėmimo nebuvo	4,2/4,75	2,29	1,57
Soc. d. medicinoje	18,87	1,13/39,06	0,53/34,40	0,93/26,29
Iš viso	7,3	1,75/10	1,66/11,21	1,60/10,7

	VSF	SLF	FF	OF	MF
1999	80	45	76	78	154
2000	133	44	79	75	176
2001	123	76	93	89	172
2002	141	99	92	83	242
2003	148	177	104	91	248
2004	126	184	155	115	267
2005	136	171	151	114	270

2 pav. Studentų priėmimo į Kauno medicinos universiteto fakultetus skaičiaus dinamika 1999–2005 m.

3 lentelė. 2002–2005 m. konkursinių balų palyginimas

Programa	2002 m. balas	2003 m. balai didž./maž.	2004 m. balai didž./maž.	2005 m. balai didž./maž.
Medicina	1640,32	20,37/16,66	19,75/16,83	20,19/16,99
Farmacija	1770	19,37/17,58	20,26/17,84	19,24/17,82
Odontologija	1790,1	19,96/17,70	19,24/17,9	19,75/17,84
Burnos higiena	1491	16,96/14,94	17,88/16,13	17,75/16,69
Visuomenės sveikata	1573,8	19,27/15,79	18,9/16,48	17,66/16,31
Ergoterapija	1605,4	17,46/15,72	18,04/16,35	16,99/16,49
Kineziterapija	1702,1	19,20/17,49	18,66/17,4	18,01/17,24
Slauga (V)	1538,1	18,81/15,38	16,82/15,18	16,88/15,24
Slauga (K)	1630	21,10/14,00	20,9/16,8	21,40/13,50
Slauga (N)*	Priėmimo nebuvo	10/9,44	10/9,03	10/8,55
Soc. d. medicinoje	1561,44	17,01/15,77	17,27/16,11	17,53/15,47

* Konkursinis balas skaičiuojamas dešimties balų sistemoje.

tūroje sudarė nuo 17 (7,33 proc.) kreditų Medicinos programoje, iki 58 (36,25 proc.) kreditų Slaugos programoje ir buvo visiškai nesubalansuotos ir nepagrįstos. 1999 m. Senato dokumente „Kauno medicinos universiteto studijų atnaujinimo 1999–2005 mokslo metais

programa“ nustatytos bendrojo lavinimo, pasirenkamųjų, laisvai pasirenkamųjų disciplinų apimtys padėjo subalansuoti programų struktūrą bei sveikatos studijų studentams sudarė sąlygas rinktis visų mokslo sričių pasirenkamuosius dalykus (4 lentelė). Studijų planuo-

4 lentelė. Bendrojo lavinimo apimties pagrindinių ir vientisųjų studijų programų struktūroje 1997–2005 m. dinamika

Programa	Apimtis kreditais	Bendrojo ugdymo apimtis kreditais (proc.)		
		1997 m.	1998 m.	2005 m.
Medicina	240	17 (7,33)	31 (12,91)	20 (8,3)
Odontologija	200	19 (9,50)	30 (15,0)	25 (12,5)
Farmacija	200	17 (8,50)	30 (15,0)	24 (12,0)
Slauga	160	21 (13,12)	58 (36,25)	17 (10,6)
Visuomenės sveikata	160	20 (12,50)	35 (21,87)	16 (10,0)

se atsirado edukologijos, sociologijos, istorijos, kultūrologijos, komunikacijos ir kitos pasirenkamosios disciplinos. Ypač padidėjo užsienio kalbų studijų apimtys: visų KMU studijų programų studentai greta pagrindinės profesinės užsienio kalbos turi galimybę rinktis antrąją užsienio kalbą iš 10 Europos Sąjungos kalbų, dėstomų Kalbų ir edukacijos katedroje. Šioje katedroje taip pat sėkmingai dėstomas „Įvadas į ugdymo mokslą“, supažindinantis vyresniųjų kursų studentus su pedagoginės veiklos pradmenimis ir atveriantis šios veiklos pasirinkimo galimybes, sukuriantis konkurencingumo darbo rinkoje ugdymo prielaidas (7). Studijų turinio plėtros veiksniai atspindi libera-

liojo laisvos ir kūrybingos asmenybės ugdymo universitetines prielaidas KMU.

Apibendrinimas

Atlikta literatūros bei dokumentų analizė leidžia apibendrinti, kad KMU studijų programų turinys ir organizavimas, vykdomos reformos plėtoja universitetinio Europos aukštojo mokslo tradicijų tęstinumą, išryškina universiteto idėją, realizuoja šiolaikines pasaulines tendencijas atspindinčias universitetines studijas. Vertinant iš istorinės perspektyvos, galima teigti, kad KMU vykdomos europinius standartus atitinkančios šiolaikinės universitetinės studijos.

Traditions of university studies at Kaunas University of Medicine

Raimonda Brunevičiūtė, Julija Braždžionytė¹

Department of Languages and Education, Kaunas University of Medicine

¹*Kaunas University of Medicine, Lithuania*

Key words: university studies; organization of studies; general education.

Summary. The aim of this article is to highlight the dimensions of the traditions of the idea of the university that are relevant in our today's world – the autonomy of the university, education of a free and creative personality, and belonging to the unified space of studies – and to review the experience of Kaunas University of Medicine in the development of the traditions of university studies. The research object was university studies, and the methods applied in this research were analysis of literature and analysis of documents. The article consists of the introduction, two parts, and generalization. The first part discusses the autonomy of the university, the importance of liberal studies, and the influence of the European higher education and provides a generalized survey of the historical tradition of university studies in Lithuania. The second part of the article reviews the predominant factors that condition the development of university studies at Kaunas University of Medicine: organization of studies and implementation of liberal studies realized through general university education subjects into the modern content of university studies. The generalization of the results of the performed analysis allows for stating that the contents and the organization of curricula and the ongoing reforms at Kaunas University of Medicine expand the continuity of the traditions of the European university education, highlight the idea of the university, and realize university studies that reflect modern global tendencies.

Correspondence to R. Brunevičiūtė, Department of Languages and Education, Kaunas University of Medicine, M. Jankaus 2, 50275 Kaunas, Lithuania. E-mail: kalbuk@med.kmu.lt

Literatūra

1. Lietuvos mokykla ir pedagoginė mintis XIII–XVII a. (Lithuanian school and pedagogical mind in the 13th–17th centuries.) Istorijos šaltinių antologija. (Anthology of historical resources.) Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla; 1994.
2. Mančinskas Č. Aukštasis mokslas Lietuvoje 1918–1940 metais. Monografija. (Higher education in Lithuania during 1918–1940. Monograph.) Vilnius: Lietuvos policijos akademija; 1996.
3. Šalkauskis S. Universiteto koncepcija. (The concept of a university.) Židinys 1939;8-9:151-153.
4. Lietuvos mokykla ir pedagoginė mintis 1918–1940 m. (Lithuanian school and pedagogical mind during 1918–1940.) Antologija. (Anthology.) Vilnius: Mintis; 1996.
5. Brunevičiūtė R. Klasikiniai humanitarinio ugdymo pagrindai: lotynų kalba. Monografija. (The classical foundations of humanitarian education: The Latin language. Monograph.) Kaunas: Technologija; 1999.
6. Grabauskas V, Mickis A, Siudikas V. Aukštosios medicinos studijos ir mokslas Kaune. (Higher studies and science of medicine in Kaunas.) Mokslinės konferencijos „Universitetas ir valstybė“ pranešimų medžiaga. Kaunas: Technologija; 1997. p. 25-40.
7. Brunevičiūtė R, Večkienė N. Educology and languages for the development of medical studies. Medicina (Kaunas) 2003; 39:700-7.
8. Žaliūnas R, Braždžionytė J, Rastenytė D, Gailys R, Kubilius R, Vainauskas P, et al. Studijos Kauno medicinos universitete. (Studies at Kaunas University of Medicine.) Medicina (Kaunas) 2001;37:1405-10.
9. Kauno medicinos universiteto rektoriaus 2005 m. ataskaita. (Annual report of the Rector of Kaunas University of Medicine for 2005.) Kaunas: KMU spaudos ir leidybos centras; 2005.
10. Brunevičiūtė R. Bendrasis ugdymas aukštosios mokyklos profesiniame rengime. Socialiniai mokslai. (General education in the professional training program at a educational institution. Social sciences.) Kaunas: Technologija; 2000. p. 123-128.

Straipsnis gautas 2006 03 14, priimtas 2006 10 03

Received 14 March 2006, accepted 3 October 2006